

กรมสุขภาพจิตแนะวิธีดูแล 'เด็กพิเศษ' เปิดใจยอมรับ..อย่ามองเป็นส่วนเกิน

2 เมษายน วันออทิสติกโลก

สัญญาณเตือน อาการออทิสติก

- 1 ไม่สบตา**
ไม่ยอมสบตา
ไม่ชอบมองหน้าคนอื่น
- 2 ไม่พาที**
พูดซ้ำ พูดไม่เป็นภาษา
ฟังไม่รู้เรื่อง
- 3 ไม่ซึ้นิ้ว**
ไม่ซึ้นิ้วบอก
เมื่อต้องการของที่ชอบอยากได้

เริ่มสังเกตอาการลูกน้อยตั้งแต่อายุ 18 เดือน
พบเร็ว รักษาทัน ส่งผลให้พัฒนาการดี

หากสงสัยว่าลูกมีอาการดังกล่าว ควรปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับคำแนะนำต่อไป

สายด่วนสุขภาพจิต 1323 กรมสุขภาพจิต DEPARTMENT OF MENTAL HEALTH

คุณอาจเป็นพู่พบเห็นเด็กออทิสติกบ้าง คุณจะทราบได้อย่างไร

ภาพต่อไปนี้จะแสดงลักษณะที่พบได้ในเด็กออทิสติก

 ขาดความสนใจบุคคลรอบข้าง	 ไม่เล่นกับเด็กอื่นๆ	 รวมกลุ่มเฉพาะเมื่อมีผู้กระตุ้นหรือผู้ช่วยเหลือ	 ไม่สบตาผู้อื่น
 ชอบเล่นหรือพูดคนเดียว	 ทำท่าทางแปลกๆ	 หิวแต่โดย ไม่ยอมเหยียดหลอดหรือไม่มีเสียง	 สัมผัสอยู่ในอุ้งก้นแทนในสิ่งที่ต้องการ
 ใช้ภาษาและวิธีสื่อสารที่คนอื่นไม่เข้าใจ	 พูดเสียงเดียวซ้ำๆ	 พูดเสียงแบบเหมือนนกแก้วกับตนเอง	 ขาดจินตนาการและการเล่นสมมติ
 พนักงานคนสามารถทำงานบางประเภทได้ดีมาก และรวดเร็วโดยที่งานนั้นไม่ต้องการการปรับเปลี่ยนเข้ากับสังคม		 ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงในชีวิต	

ที่มา: โรงเรียนอายุรเวศราชวิทยาลัยกับ กรมสุขภาพจิต, malatay wpt, อธิติญา บุญศิริกุล (พ.ศ.2534)

สุขภาพจิตดี...เริ่มต้นที่ตัวเรา

“ไม่สบตา ไม่พาที ไม่ซึ้นิ้ว” มากขึ้น สัญญาณเตือนที่สำคัญของ “กลุ่มโรคออทิสติก” (Autistic spectrum disorder) กลุ่มโรคที่มีสาเหตุจากความผิดปกติของสมอง เป็นโรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็ก ที่ทำให้มีความบกพร่องของพัฒนาการใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. การเข้าสังคม หรือปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ไม่สบตา ไม่มอง เรียกไม่หัน ไม่มีสีหน้าท่าทางตอบโต้กับผู้อื่น 2. การพูดสื่อสาร เช่น พูดซ้ำหรือไม่พูด บางคนอาจชอบพูดตาม พูดทวน การพูดมักเรียงประโยคสลับไปมา 3. การควบคุมอารมณ์และมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น ชอบทำอะไรซ้ำๆ ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ อย่างไรก็ตามการวินิจฉัยและการรักษาตั้งแต่อายุน้อยจะทำให้เด็กมีโอกาสพัฒนาได้มากกว่าการรักษาเมื่ออายุ

ที่มีเด็กออทิสติกเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว จะทำอย่างไรในการเลี้ยงดูเขาให้ได้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข และจะอย่างไรเพื่อให้ครอบครัวมีความเข้าใจร่วมกัน ในการปฏิบัติต่อเด็กออทิสติก การดูแลเด็กออทิสติกอาจเป็นเรื่องยาก แต่ก็ไม่ยากจนเกินไป แม้ว่าจะใช้เวลานานและพบกับอุปสรรคเป็นระยะ แต่หากทุ่มเทแรงกายแรงใจก็จะมี การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และทุกครั้งที่สามารถฟื้นฟูอุปสรรคได้เสมอ ผู้ดูแลเด็กออทิสติกอาจเกิดความอ่อนล้าและท้อแท้บ้างเป็นบางครั้ง หลังจากได้ทุ่มเทฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และอย่ารู้สึกผิดที่บางช่วงทุ่มเทไม่เต็มที่ อ่อนล้าก็พัก เดิมกำลังใจให้ตัวเอง แล้วกลับมาตั้งต้นใหม่เมื่อพร้อม

ที่สำคัญทุกคนในครอบครัวและคนรอบข้างควรมีการรับรู้ร่วมกัน มีการพูดคุยกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและช่วยกันดูแลเด็ก แต่ละคนสามารถมีบทบาทในการช่วยเหลือได้ หันหน้าเข้าหากัน ปรึกษากันวางแผนการช่วยเหลือเด็กให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน อุปสรรคก็มีทางออก ทุกปัญหามีทางแก้เสมอ แต่ต้องใช้เวลา เมื่อผ่านไปได้แต่ละครั้ง ก็จะได้เห็นพัฒนาการของเด็กที่ก้าวหน้าขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นกำลังใจในการดูแลต่อไปได้เป็นอย่างดี

จากกรณีแม่ทำร้ายลูกออทิสติกจนเสียชีวิตที่เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ นาวาอากาศตรี นายแพทย์บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์ อธิบดีกรมสุขภาพจิตได้ให้ความรู้เกี่ยวกับกรณีดังกล่าวว่าผู้เป็นแม่อาจมีภาวะเครียดสะสมเนื่องจากปัญหาต่าง ๆ รุมเร้า เลี้ยงลูกที่มี

อาการออทิสติกเพียงลำพัง ทั้งนี้ ไม่ว่าใครก็ตามที่มีลูกเจ็บไข้ได้ป่วยย่อมมีความวิตกกังวลเช่นเดียวกัน ไม่ใช่เฉพาะในรายที่มีลูกเป็นออทิสติกเท่านั้น อย่างไรก็ตามขออย่าว่าออทิสติก รักษาเร็ว ได้ผลเร็ว ยิ่งพบได้ตอนอายุน้อย ๆ จะยิ่งได้รับโอกาสในการดูแลรักษาได้เร็ว ก็มีโอกาที่จะดีขึ้นได้ และต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง แม้ไม่หายขาดแต่เด็กจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ เข้าโรงเรียนได้ตามวัย ตลอดจนการเปิดใจยอมรับของครอบครัวที่มีเด็กออทิสติก ไม่มองเด็กออทิสติกว่าเป็นส่วนเกินของครอบครัวและสังคม พร้อมจะทุ่มเทและสู้ไปด้วยกัน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่ง

ผลให้เด็กออทิสติกมีโอกาสนในการรักษา และสร้างพื้นที่ในสังคมเพิ่มขึ้น สัญญาเดือนได้แก่ "ไม่สบตา ไม่พาที ไม่มีชีวี"

ทางด้านการให้บริการดูแลรักษาเด็กออทิสติก อธิบดีกรมสุขภาพจิต กล่าวว่าได้มีนโยบายให้ทุกหน่วยบริการของกรมสุขภาพจิตต้องดูแลกลุ่มเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลแบบใกล้ชิดบ้าน ใกล้ใจ รวมทั้ง ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่พ่อแม่และคนรอบตัวเด็ก ตลอดจนส่งเสริมการเข้าสู่ระบบการคัด

กรอง กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ตั้งแต่ ช่วงอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน มีการจัดอบรมให้กับบุคลากรสาธารณสุขระดับ รพช./รพท./รพศ./สถาบันฯ ทั้ง แพทย์ กุมารแพทย์ด้านพัฒนาการเด็ก พยาบาลวิชาชีพ นัก

จิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด ทั่วประเทศ เพื่อรองรับระบบการส่งต่อ ทำให้เกิดเชื่อมโยงทั้งด้านส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข พื้นฟูที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

ในขณะที่ **พญ.อัมพร เบญจพอล พิทักษ์** ผอ.สถาบันราชานุกูล กล่าวเสริม

ว่า แม้จะมีลูกที่มีความพิการหรือบกพร่องทางสติปัญญา หรือแตกต่างจากเด็กอื่น แต่หากตั้งหลักดี ๆ จะรู้ว่าพวกเขาก็เป็นของ

แพทย์หญิงอัมพร เบญจพอลพิทักษ์
ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล

ท้าวอากาศตรีนายแพทย์บุญเรือง

ขวัญที่ดีในชีวิตเช่นกัน พ่อแม่ต้องทำความเข้าใจตัวโรค และการเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่ตีในลูกให้ได้ แม้ว่าจะไม่เหมือนเด็กทั่วไป แต่เขาก็มีความพิเศษ มีความน่ารัก ทั้งนี้ สำหรับพ่อแม่ "สติ" ยังมีความสำคัญ

ขอให้ใช้สติในการแก้ปัญหาตามลำดับความสำคัญ ซึ่งอยากวิงวอนให้ทุกครอบครัวที่มีลูกหลานเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษช่วยกันดูแลจิตใจซึ่งกันและกัน และประคับประคองกันไป เพื่อให้ปัญหาที่หนักเป็นเบาได้ ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องทางสังคม ไม่

ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ก็ควรสนับสนุนและให้ความเข้าใจเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน สามารถโทรฯ มาปรึกษาได้ที่สายด่วน 1323 ตลอด 24 ชั่วโมง หรือขอเข้ารับบริการได้ที่ สถาบันราชานุกูล โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ และสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จ.เชียงใหม่